

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

_____ О.М. Омельчук
(підпис) (ініціали, прізвище)

29 жовтня 2020 року

М.П.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
навчальної дисципліни
«ПОЛІТОЛОГІЯ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузі знань 07 Управління та адміністрування
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	-	2
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	2
	1.2.	Лекції	3
	1.3.	Семінарські заняття	4
	1.4.	Самостійна робота студентів	9
	1.5.	Індивідуальні завдання	13
	1.6.	Підсумковий контроль	15
2.	Схема нарахування балів	-	17
3.	Рекомендовані джерела	-	18
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	-	25

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Політологія: предмет, функції, місце в системі суспільних наук	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Етапи становлення світової політичної думки	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Розвиток політичної думки в Україні	6	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Плюралізм політичних концепцій XIX – XXI ст. Суспільно-політичні доктрини сучасності	6	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Політична система суспільства	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Влада як суспільне явище	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Держава і громадянське суспільство	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Політичні партії та громадські організації. Вибори та виборчі системи	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Політична культура і політична свідомість	6	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Особистість і політика. Політична еліта та лідерство	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Економічна та соціальна політика держави	6	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Політика та етнонаціональні відносини	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 13. Світовий політичний процес	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	26	18	-	-	46						

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Політологія: предмет, методи, закони, функції, місце в системі суспільних наук	2
1.1.	Політика як окрема сфера суспільної діяльності.	
1.2.	Політологія як наука, її об'єкт, предмет, зв'язок з іншими дисциплінами.	
2.	Етапи становлення світової політичної думки	2
2.1.	Соціально-політичні вчення у Стародавньому світі.	
2.2.	Уявлення про владу в епоху Середньовіччя	
2.3.	Політичні ідеї в епоху Відродження та Реформації.	
2.4.	Проблема людини і політики у вченнях мислителів Нового часу	
3.	Розвиток політичної думки в Україні	2
3.1.	Розвиток політичної думки в Київській Русі.	
3.2.	Політичні та правові ідеї козацько-гетьманської держави.	
3.3.	Політичні ідеї в Україні кінця XIX – початку XX століття.	
4.	Плюралізм політичних концепцій XIX – XXI ст. Суспільно-політичні доктрини сучасності	2
4.1.	Консерватизм та лібералізм як напрями політології.	
4.2.	Методи радикалізму у політичній теорії та практиці. Екстремізм, анархізм, тероризм.	
4.3.	Соціалізм як політична течія.	
5.	Політична система суспільства	2
5.1.	Поняття політичної системи суспільства.	
5.2.	Структура і функції політичної системи.	
5.3.	Становлення і розвиток політичної системи України..	
6.	Влада як суспільне явище	2
6.1.	Поняття влади.	
6.2.	Структура, ресурси та види влади.	
6.3.	Політична влада: сутність, характерні ознаки.	
7.	Держава і громадянське суспільство	2
7.1.	Сутність держави та її місце у політичній системі суспільства.	
7.2.	Форми державного правління і державного устрою. Політичний (державний режим).	
7.3.	Україна на шляху побудови демократичної правової держави.	
7.4.	Основні концепції громадянського суспільства.	
8.	Політичні партії та громадські рухи. Вибори та виборчі системи	2
8.1.	Виникнення політичних партій, їх суть і функції.	
8.2.	Типологія партій і партійних систем.	
8.3.	Особливості становлення багатопартійної системи в Україні.	
8.4.	Громадські організації та рухи: генезис і функції.	
8.5.	Класифікація виборчих систем.	
9.	Політична культура і політична свідомість	2
9.1.	Політична культура як явище політичного життя. Типологія.	
9.2.	Функції політичної культури.	
9.3.	Основні шляхи і чинники формування політичної культури.	
9.4.	Політична культура сучасної України.	
9.5.	Політична свідомість як елемент політичної культури.	
10.	Особистість і політика. Політична еліта та лідерство	2

10.1.	Особа і політика. Сутність політичного лідерства.	
10.2.	Соціальна роль, функції та механізми політичного лідерства.	
10.3.	Типологія політичного лідерства.	
10.4.	Сутність політичної еліти.	
10.5.	Проблема становлення української політичної еліти	
11.	Економічна та соціальна політика держави	2
11.1.	Сутність економічної політики.	
11.2.	Економічна політика України.	
11.3.	Зміст і завдання соціальної політики.	
12.	Політика та етнонаціональні відносини	2
12.1.	Нації і національні відносини в сучасному світі.	
12.2.	Національне питання і політичні принципи його вирішення.	
12.3.	Національна політика України.	
13.	Світовий політичний процес	2
13.1.	Основні тенденції у світовому політичному процесі. Міжнародні відносини. Міжнародна політика.	
13.2.	Зовнішня політика держави. Її суть і структура.	
13.3.	Глобальні політичні проблеми сучасності і шляхи їх вирішення.	
13.4.	Україна на тлі глобальних політичних трансформацій.	
	Усього	26

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Політологія: предмет, методи, закони, функції, місце в системі суспільних наук

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Політика як суспільне явище. Місце і роль політики в системі суспільних відносин.
- 1.2. Політологія як наука: поняття, об'єкт і предмет, основні категорії.
- 1.3. Методи, закони і функції політології.
- 1.4. Місце політології в системі наук про суспільство.

Аудиторна письмова робота.

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : політика, суб'єкт політики, об'єкт політики, рівні функціонування політики, політологія, об'єкт політології, предмет політології, методи політології, категорії політології.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: походження політики; сутність політики; функції політики та її види; становлення політології як науки і навчальної дисципліни; зв'язок політології з іншими науками; основні завдання і функції політології.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Етапи становлення світової політичної думки

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Виникнення політичних ідей у Стародавньому Сході.
- 2.2. Розвиток політичної думки в Стародавній Греції і Стародавньому Римі.
- 2.3. Політичні відносини у суспільній свідомості Середньовіччя, Ренесансу (Відродження) і Модерну (Нового часу).
- 2.4. Основні сучасні політологічні концепції.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами письмових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: абсолютизм, авторитаризм, аристократія, брахманізм, буддизм, гуманізм, даосизм, демократія, капіталізм, конфуціанство, легізм, легітимізація, «макіавеллізм», мілітаризм, міфологізм, олігархія, охлократія, патерналізм, плутократія, поліс, політія, правова держава, природне право, рабовласництво, тимократія, тиранія, свобода волі, суверенітет.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: зародження політичної думки у країнах Стародавнього Сходу; політичні ідеї мислителів Стародавнього Китаю: Конфуцій, Лао Цзи, Шан Ян; політичні ідеї у Стародавній Індії: брахманізм та «Закони Ману», буддизм; політичні вчення Стародавньої Греції: політичні погляди Платона та його модель ідеальної держави; політичні ідеї Аристотеля; політична думка та світоглядні ідеї Стародавнього Риму (Цицерон); політичні ідеї раннього християнства; політична думка часів Середньовіччя (Аврелій Августин, Фома Аквінський, Марсилій Падуанський); епоха Відродження як новий етап у розвитку політичної науки; політичні ідеї Н. Макіавеллі; політичні вчення Нового часу: Т. Гоббс, Дж. Локк, Ш. Монтеск'є; політичні ідеї мислителів епохи буржуазних революцій: Т. Джефферсон, А. Гамільтон, І. Кант, Г. Гегель; основні школи та течії сучасної зарубіжної політології.

Семінарське заняття 3

Тема 2. Політична система суспільства

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Поняття «політичної системи суспільства».
- 3.2. Структура політичної системи, її підсистеми.
- 3.3. Функції політичної системи суспільства.
- 3.4. Типології політичних систем.
- 3.5. Політичний режим: сутність та типологія.
- 3.6. Політична система сучасної України

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: політичний інститут, політична система, політична соціалізація, агрегування інтересів, артикулювання інтересів; політичний режим, авторитаризм, тоталітаризм, демократія, автократія.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: виникнення теорії систем та запозичення політологією системного підходу; з'ясування ролі Т. Парсонса та Д. Істона в розробці теорії політичних систем; схема політичної системи, розроблена Д. Істоном: пояснити переваги та недоліки такої схеми та як її можна було б доповнити; структурування політичної системи на основі виокремлення її підсистем та на основі визначення її найважливіших складових інститутів; пояснити поняття «політичного інституту»; пояснення загального призначення політичної системи; характеристика функцій входу і виходу політичної системи, виокремлених Г. Алмондом; з'ясування різноманітності критеріїв для класифікації та типологізації політичних систем; типологію політичних систем, розроблена Г. Алмондом.

Політичний режим як функціональний компонент політичної системи

Семінарське заняття 4

Тема 6. Влада як соціальне явище

Питання для усного опитування та дискусії.

- 6.1. Влада як суспільне явище. Основні види влади.
- 6.2. Політична влада, її форми та функції.
- 6.3. Характеристики та ресурси політичної влади.
- 6.4. Типи легітимності політичної влади та проблема забезпечення її легітимності.
- 6.5. Принцип розподілу влади та її історичні форми.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: влада, тиранія, монархія, аристократія, олігархія, демократія, тимократія, плутократія, бюрократія, технократія, партократія, анархія, харизма, індикатор

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: визначення феномену влади взагалі; відмінності між політичною владою та іншими видами влади, наприклад, сімейною владою; визначення категорії «політична влада» через поняття «впливу»; відмінності історичних форми влади (монархія, тиранія, олігархія, аристократія та ін.) від визначених у сучасній науці форм: панування, керівництва та управління; державна влада як вища форма політичної влади, роль права, авторитету і насильства у її особливому статусі; основні шість груп ресурсів політичної влади; власні приклади щодо застосування в політичній діяльності ресурсів, які б належали до названих шести груп; визначення поняття легітимності політичної влади та з'ясування відмінності між поняттями легальності та легітимності; три основні типи легітимності політичної влади за М. Вебером; типи легітимності політичної влади, які виокремлюють сучасні політологи на додачу до трьох класичних, виділених М. Вебером; причини падіння легітимності влади та індикатори, які засвідчують наявність такого падіння; пояснення причин запровадження класичного поділу влади в державі на три гілки (законодавчу, виконавчу та судову), запропонованого французьким вченим Ш. Монтеск'є; особливе місце органів місцевого самоврядування, які не належать до жодної з гілок влади.

Семінарське заняття 5

Тема 7. Держава і громадянське суспільство

Питання для усного опитування та дискусії.

- 5.1. Поняття держави, її ознаки.
- 5.2. Теорії походження держави.
- 5.3. Структура та функції держави.
- 5.4. Форми державного правління.
- 5.5. Форми територіального устрою.
- 5.6. Типи держав. Принципи соціальної, правової держави.
- 5.7. Громадянське суспільство: поняття та структура.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: Держава, громадянське суспільство, федерація, конфедерація, унітарна держава, республіка, монархія, теократія, форма державного правління, форма територіального устрою, правова держава

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: вказати на відмінності між

ознаками держави та її атрибутами, а також звернути увагу на існування факультативних ознак держави; охарактеризувати весь спектр теорій походження держави, виділивши серед них окремо наукові та ненаукові пояснення її виникнення; виокремити обов'язкові та необов'язкові елементи у структурі держави та вміти наводити приклади на основі структури Української держави; підготувати класифікацію форм державного правління в її сучасному варіанті, звернувши увагу на відмінності від форм правління, виділених Аристотелем. підготувати приклади до кожної з форм та вміти продемонструвати відповідні держави на мапі; підготовка до п'ятого питання передбачає аналогічні дії; з'ясувати поняття правової та соціальної держави, а також бути готовим до участі в обговоренні запропонованої проблеми; визначити основні ознаки громадянського суспільства, його базовий соціальний інститут та характер відносин з державою; внесок Г. Гегеля в розробку ідеї громадянського суспільства.

Семінарське заняття 6

Тема 8. Політичні партії та громадські організації. Вибори та виборчі системи

Питання для усного опитування та дискусії.

- 6.1. Сутність політичних партій та їхня роль у політичному процесі.
- 6.2. Типи політичних партій.
- 6.3. Поняття та типи партійних систем.
- 6.4. Громадські організації та рухи.
- 6.5. Поняття виборів та їхнє місце у формуванні та функціонуванні демократичної держави. Типи виборчих систем.
- 6.6. Особливості становлення багатопартійної системи в Україні. Партійна й виборча системи в Україні.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: політична партія, партійна система, виборча система, громадська організація, вибори, виборча система, мажоритарна система, пропорційна система, змішана система, виборчий бюлетень.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: з'ясувати еволюцію, яку пройшли політичні партії від аристократичних об'єднань та клубів аж до масових політичних партій, вказати на шляхи виникнення сучасних політичних партій, їхню структуру та функції; пояснити неоднозначне ставлення до політичних партій у політичній теорії як до інституту, який потенційно здатний розколювати суспільство; охарактеризувати типи політичних партій, особливу увагу слід звернути на поділ партій на кадрові та масові; продемонструвати весь спектр партійних систем з відповідними прикладами; пояснити феномен трипартійної системи; відмінності між політичними партіями та громадськими організаціями і рухами, вказати на специфіку політичних рухів та навести приклади; дати характеристику поняття виборів та їхнє місце у формуванні та функціонуванні демократичної держави; розкрити функції виборів, принципи виборчого права та демократичної організації виборів; вибори як інструмент політичного маніпулювання та переходу до демократії; типи виборчих систем: мажоритарна виборча система; пропорційна виборча система; змішана виборча система.

Семінарське заняття 7

Тема 10. Особистість і політика. Політична еліта та лідерство

Питання для усного опитування та дискусії.

- 7.1. Сутність, типологія і функції політичної еліти.
- 7.2. Теорії еліт Г. Москі, В. Парето, Р. Міхельса.
- 7.3. Сучасна політична еліта України, її відмінні риси та особливості формування.
- 7.4. Суть та роль політичного лідерства в суспільстві. Типи лідерства.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: еліта, політична еліта, контреліта, політичний елітизм, елітократія, елітологія, теорія еліт.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: пояснення понять «еліта» та політична еліта»; загальні причини існування еліт; поняття, типологія та механізм формування політичних еліт; пояснення теорії еліт Г. Моски, В. Парето, Р. Міхельса. Основні напрями сучасних елітарних теорій: макіавеллістська школа, ціннісні теорії, теорії демократичного елітаризму, концепція плюралізму еліт, ліволіберальні концепції; типологія еліт; результативність та інтеграція еліти; соціальне представництво еліти; системи рекрутування еліти, їхні переваги та недоліки; характеристика лідерства та його специфіки в політичному житті; основні концепції політичного лідерства: теорія рис, ситуаційна теорія, психологічна концепція, теорія послідовників; опишіть основні типології політичного лідерства, наведіть приклади.

Семінарське заняття 8

Тема 7. Політика та етнонаціональні відносини

Питання для усного опитування та дискусії.

- 8.1. Нації і національні відносини в сучасному світі.
- 8.2. Сучасні міжнаціональні конфлікти та кризові ситуації.
- 8.3. Етнонаціональна політика України.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: суспільство, соціальна філософія, постіндустріальне суспільство, інформаційне суспільство, індивідуалізоване суспільство, соціальна структура суспільства.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: характеристика етнонаціональних спільностей як суб'єктів і об'єктів політики; значення держави як важливого чинника формування і розвитку націй, національне самовизначення, шляхи вирішення національних конфліктів етнонаціональні відносини в процесі політизації українського суспільства; аналіз етнонаціональної політики в сучасній Україні.

Семінарське заняття 9

Тема 8. Світовий політичний процес

Питання для усного опитування та дискусії.

- 9.1. Основні тенденції у світовому політичному процесі. Міжнародні відносини. Міжнародна політика.
- 9.2. Зовнішня політика держави. Її суть і структура.
- 9.3. Глобальні політичні проблеми сучасності і шляхи їх вирішення.
- 9.4. Україна на тлі глобальних політичних трансформацій.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: глобалізація, глобалістика, міжнародні відносини, міжнародна політика, міжнародна інтеграція.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: основні тенденції у світовому політичному процесі; основні теоретичні підходи до дослідження міжнародних відносин; пояснення впливу процесу глобалізації на міжнародні відносини; сутність, основні концепції та структура зовнішньої політики; соціальна природа зовнішньої політики; національний інтерес – спрямування зовнішньої політики, дипломатія – форма її здійснення; напрямки здійснення зовнішньої політики; змагання у зовнішній політиці; політична стабільність; конфлікти і війни; сутність стабільності і нестабільності; роль ООН та інших міжнародних організацій у розв'язанні конфліктів; міжнародна інтеграція і державний суверенітет; Україна на тлі глобальних політичних трансформацій: геополітичне становище, основні виміри національної безпеки України, національні інтереси України; Україна в загальноєвропейському політичному процесі; глобальні політичні проблеми сучасності і шляхи їх вирішення.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Політологія: предмет, функції, місце в системі суспільних наук

Завдання 1.

1. Охарактеризувати співвідношення між політикою і мораллю.
2. Аргументувати взаємодію політики та економіки..

Завдання 2.

1. Перегляньте фільм «Коли хвіст махає собакою» (оригінальна англійська назва – «Wag the Dog»). Які висновки про роботу політичних консультантів та технологів Ви можете зробити на основі перегляду?

Питання для самоконтролю

- У чому проявляється взаємозв'язок та відмінність між економікою і політикою?
- У чому суть політизації суспільного життя?
- Чи можливо бути сьогодні аполітичним успішним українцем?
- Які з функцій політології є найбільш важливими для сучасного українського суспільства? Чому?

Тема 2. Етапи становлення світової політичної думки

Завдання 1.

1. Виконайте реферування роботи Н. Макіавеллі «Державець». (Реферування виконується від руки в зошиті. Необхідно до кожного структурного розділу роботи виписати текст роботи, який відобразить його основний зміст. Також слід виділити поля у розмірі 8 клітинок, у яких необхідно викласти власну думку щодо прочитаного та законспектованого тексту. Обов'язково після кожного законспектованого першоджерела робляться висновки обсягом до однієї сторінки. Критеріями для оцінювання виступають: – повнота опрацювання першоджерела; – викладення власної думки щодо проблеми; – наявність висновків)
2. Визначте вплив політичних вчень Стародавнього Сходу та Стародавньої Греції на сучасний розвиток політичних теорій.
3. Охарактеризуйте «правильні» та «неправильні» форми державного правління за Аристотелем. Яку форму правління мислитель визначав найкращою? Чому?

Завдання 2.

1. Виокреміть схожі та відмінні риси у поглядах Т. Гоббса та Дж. Локка на походження держави та оптимальний варіант форми правління; виявити відмінності у поглядах Дж. Локка та Ш. Монтеск'є на виокремлення гілок влади.

Питання для самоконтролю.

- У чому полягає відмінність політико-правових доктрин мислителів Стародавньої Греції від політико-світоглядних уявлень Стародавнього Сходу?
- Чим відрізняються погляди Платона та Аристотеля на функції держави?
- Чи можна вважати, що вираз «мета виправдовує засоби», що дозволяє будь-які дії в політиці, належить Н. Макіавеллі і є сутністю його вчення?
- Хто з мислителів Нового часу, на Вашу думку, зробив найвагоміший внесок у розроблення концепції розподілу влади? Відповідь обґрунтуйте.

Тема 3. Розвиток політичної думки в Україні

Завдання 1.

1. Підготуйте повідомлення на тему: «Конституція П. Орлика: історичні передумови, зміст, вплив на розвиток політичної думки в Україні».
2. Підготуйте повідомлення на тему: «В. Чорновіл: життєвий шлях, основні ідеї, внесок у розбудову незалежної України».
3. Розкрийте суть політичних поглядів М. Драгоманова.

Завдання 2.

Підготувати 20 тестових питань на тему «Політичні концепції українських мислителів ХХ ст. (М. Грушевський, В. Винниченко, Д. Донцов, В. Липинський, М. Міхновський, В. Чорновіл та ін.)».

Питання для самоконтролю.

- Чи можна вважати Конституцію П. Орлика (1710 р.) першою в світі демократичною конституцією?
- У чому полягає суперечливість постаті М. Грушевського у політичному житті України?

Тема 4. Плюралізм політичних концепцій ХІХ – ХХІ ст. Суспільно-політичні доктрини сучасності

Завдання 1.

1. З'ясуйте, якого характеру політичні партії та громадські організації діють в Україні (ідеологічний зміст діяльності).
2. Законспектуйте власні роздуми на тему «Основні цінності консерватизму та лібералізму, які доцільно залучити при розбудові сучасної української держави».

Завдання 2.

Підготуйте повідомлення на тему «Лібералізм та неолібералізм»

Питання для самоконтролю.

- Дайте визначення терміну "консерватизм".
- Дайте визначення терміну "екстремізм".
- Охарактеризуйте ліві течії: комунізм, соціальна демократія та ін.

Тема 5. Політична система суспільства

Завдання 1.

1. Проаналізуйте політичну систему як базову структуру політичного життя. Які фактори, на вашу думку, справляють більший вплив на механізм функціонування політичної системи: внутрішні (економічні, соціальні, духовно-моральні) чи зовнішні (міжнародні, географічні та ін.)? Аргументуйте відповідь.
2. Підготуйтесь до дискусії на тему: «Роль ЗМІ в діяльності політичної системи суспільства».

Завдання 2.

Підготуйте міні-реферат на тему « Основні стабілізуючі фактори функціонування політичної системи».

Питання для самоконтролю.

- Розкрийте сутність та структуру політичної системи суспільства.
- Дайте коротку характеристику основних напрямів, особливостей та проблем розвитку політичної системи України.

- Охарактеризуйте командну, змагальну, соціопримирливу моделі політичних систем

Тема 6. Влада як суспільне явище

Завдання 1.

1. Проаналізуйте програмні документи кількох різних політичних партій в Україні, проаналізуйте їх розуміння мети, форм та змісту політичної влади.
2. Складіть схему за такими параметрами: влада державна і влада політична: спільне та відмінне..

Завдання 2.

Підготувати кросворд з 20 термінів на тему «Політична влада».

Питання для самоконтролю.

- Чи можливе існування суспільства без влади?
- Як змінювався політичний режим в Україні з II пол. XX ст. і до сьогодні?
- Чому останні десятиліття в Україні особливо низький рівень довіри населення до політичної влади?

Тема 7. Держава і громадянське суспільство

Завдання 1.

1. Поясніть сутність взаємодії громадянського суспільства та держави.
2. Назвіть і дайте коротку характеристику форм державного устрою різних країн (України, Польщі, Німеччини, Швейцарії, Великобританії, Ліхтенштейну, Китаю, Японії, Саудівської Аравії, Російської Федерації, Білорусії, Грузії, Австралії та ін. на вибір).

Завдання 2.

Детально розкрийте повноваження та функції вищих органів сучасної держави, поділ державної влади на прикладі України, США, однієї з європейських країн (на вибір).

Питання для самоконтролю.

- Дайте характеристику основних концепцій громадянського суспільства.
- Дайте визначення таких категорій та понять: правова держава, громадянське суспільство, демократія, виконавча, законодавча та судова влада, право, закон, референдум, суверенітет народу, змішана економіка.
- Назвіть ознаки держави.

Тема 8. Політичні партії та громадські організації. Вибори і виборчі системи

Завдання 1.

1. Визначте правові основи створення та діяльності політичних партій в Україні (Закон України «Про політичні партії в Україні»).
2. Складіть теоретичну модель власної політичної партії (письмове завдання).

Завдання 2.

1. Перерахуйте та розкрийте зміст юридичних процедур проведення політичних виборів.
2. Зробіть порівняльну характеристику виборчих систем. З'ясуйте основні переваги та недоліки кожної з них.

Питання для самоконтролю.

- Чи є закономірним явищем виникнення партій у суспільстві? Які фактори, об'єктивні чи суб'єктивні, є першопричиною їх виникнення?
- Багатопартійність – позитивне політичне явище чи негативне?
- У чому полягають основні відмінності суспільного руху від політичної партії?
- За яких умов вибори можуть розглядатися як знаряддя політичного маніпулювання?
- У чому полягає суть, переваги та недоліки пропорційної та мажоритарної виборчих систем? Яка на разі є більш доцільною для України?

Тема 9. Політична культура і політична свідомість

Завдання 1.

1. Охарактеризуйте зв'язок політичної свідомості та політичної культури.

2. Дослідіть зміст і характер формування політичної свідомості та культури в сучасному українському суспільстві.

Завдання 2.

1. Порівняйте особливості політичної свідомості тоталітарного та демократичного суспільства.

Питання для самоконтролю.

- Назвіть і проаналізуйте основні складові політичної культури.

Тема 10. Особистість і політика. Політична еліта та лідерство

Завдання 1.

1. Проаналізуйте життя та діяльність основних політичних фігур в Україні на сучасному етапі та зробіть власні висновки щодо їх причетності до «еліти» у первинному розумінні цього поняття.

2. Законспекуйте сутність концепції національної еліти В. Липинського та Д. Донцова

Завдання 2.

1. Підготувати 20 тестових питань на тему "Політична соціалізація та політична участь".

Питання для самоконтролю.

- У чому полягає суть професійного розподілу праці між політиками та політологами?
- Чи може бути жінка професійним політиком на рівні з чоловіком?
- Якими основними якостями повинен володіти загальнонаціональний лідер?

Тема 11. Економічна та соціальна політика держави

Завдання 1.

1. Проаналізуйте сутність та цілі економічної політики держави.

2. Охарактеризуйте особливості соціальної політики держави на прикладі однієї з розвинувих європейських країн.

3. Підготуйтеся до дискусії на тему «Сучасна економічна політика України: проблеми та стратегії розвитку»

Завдання 2.

1. Підготуйте міні-реферат в якому розкрити сутність понять “економічна політика”, “соціальна політика”, “особистість” та їх співвідношення.

Питання для самоконтролю.

- Дайте визначення базових понять теми.
- Розкрийте сутність сучасної економічної та соціальної політики України.

Тема 12. Політика та етнонаціональні відносини

Завдання 1.

1. Розкрийте зміст понять «етнос», «нація», «націоналізм». Обґрунтуйте різницю між поняттями «патріотизм» та «націоналізм». Дайте визначення поняттям «національна свідомість», «національна самосвідомість».

2. Ознайомтесь з загальновизнаними принципами етнополітики, яких дотримуються більшість країн сучасного світу, з нормами міжнародного права, що регулюють етнополітику.

Завдання 2.

1. Підготувати повідомлення в якому розкрити головні аспекти філософії суспільства.

Питання для самоконтролю.

- Чому етнонаціональні спільноти є як суб'єктами, так і об'єктами політики?
- Розкрийте зміст етнонаціональної політики та її місце в гармонізації етнонаціональних відносин.

Тема 13. Світовий політичний процес

Завдання 1.

1. Як співвідносяться поняття «мораль» та «міжнародна політика»? Наведіть приклади аморальності в міжнародній політиці однієї-двох держав світу, які це мало наслідки?

2. Тривалий час аж до початку 90-х років існував біполярний світ, який очолювали й уособлювали відповідно дві «наддержави» – США і СРСР. Куди перемістився полюсний центр після розпаду СРСР? Аргументуйте свою відповідь.
3. Перерахуйте основні відмінності між біполярною та багатополлярною міжнародними системами. Обґрунтуйте, яка з цих систем є більш ефективною для вирішення проблем міжнародної безпеки?

Завдання 2.

1. Складіть схему глобальних політичних проблем сучасності

Питання для самоконтролю.

- Дайте визначення понять: «світовий політичний процес», «міжнародні відносини», «міжнародні організації», «суб'єкти світового політичного процесу».
- Охарактеризуйте сучасне геополітичне становище України.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів

Реферат, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності). У вступі розкривається місце обраної теми в курсі політології та нормативне забезпечення теми. В основній частині розкривається суть обраної теми та аналізуються існуючі проблеми. В кінці реферату підводяться короткі підсумки викладеного дослідження.

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [4, с.7].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, ліве – 3,0 см, праве – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – від 10 до 15 сторінок формату А4.

1.5.2. Темі рефератів

1. Становлення політології як науки та навчальної дисципліни.
2. Взаємодія політики та економіки.
3. Добродесність як комплекс етико-правових норм та принципів за Конфуцієм. •
4. Римське право та політика.
5. Політична етика Сократа.
6. Аристотель – життя та політичні ідеї вченого-енциклопедиста.
7. Макіавеллізм як політична доктрина.
8. Ідеї розвитку громадянського суспільства в політичних концепціях мислителів Нового часу.
9. Конституція П. Орлика: історичні передумови, зміст, вплив на розвиток політичної думки в Україні.
10. В. Чорновіл: життєвий шлях, основні ідеї, внесок у розбудову незалежної України.
11. Влада – як необхідний регулятор життєдіяльності суспільства, його розвитку та єдності.
12. Державна влада в Україні: особливості, проблеми, перспективи.
13. Необхідні умови розвитку політичного процесу на сучасному етапі.
14. Проблеми прав людини в політичній історії.
15. Конфлікти та кризи в суспільно-політичному житті.
16. Політична система України: сучасний стан та перспективи розвитку.
17. Роль ЗМІ в діяльності політичної системи суспільства.

18. Громадянське суспільство та правова держава як атрибути демократичного розвитку суспільства.
19. Ідеї правової держави в історії світової політичної думки.
20. Проблеми й перспективи становлення громадянського суспільства.
21. Проблема відповідальності у демократичному суспільстві.
22. Історико-політичні, національні та психологічні особливості української
23. політичної культури.
24. Політика та релігія.
25. Форми та рівні політичної свідомості.
26. Політична культура як фактор модернізації українського суспільства.
27. Сутність політичного елітизму та генеза цього поняття.
28. Концепції національної еліти В. Липинського та Д. Донцова.
29. Політичне лідерство: як досягти та втриматися на олімпі влади.
30. Політичний лідер: філософія життя та внесок в історію (політичний діяч обирається студентом самостійно відповідно до уподобань).
31. Особливості менеджменту в різних сферах людської діяльності.
32. Маніпулювання суспільною свідомістю: сутність та вияв у політичній сфері.
33. Етапи становлення та сучасний стан багатопартійності в Україні.
34. Громадські організації та рухи, їх роль у політичному житті.
35. Громадські об'єднання та рухи в Україні.
36. Сучасний молодіжний та студентський рух в Україні, на Хмельниччині, у м. Хмельницький.
37. Порівняльна характеристика основних виборчих систем.
38. Поняття та принципи виборчого права.
39. Сучасний міжнародний порядок: етапи становлення, виміри, підходи, моделі.
40. Політичний тероризм як міжнародна проблема.
41. Основні етапи розвитку політичної науки.
42. Основні парадигми і школи політології.
43. Політологія замість ідеології: чи необхідна політична освіта демократичному суспільству?
44. Хто є хто у світовій політичній науці.
45. Методика політологічного дослідження.
46. Політологія в системі гуманітарної освіти.
47. Політична наука в сучасній Україні: основні завдання, шляхи розвитку і перспективи.
48. Принцип справедливості в «ідеальній державі» Платона.
49. Вчення Аристотеля про найкращий устрій суспільства.
50. Мораль і політика у вченнях Конфуція і Макіавеллі.
51. Ідеї Ш. Монтеск'є про поділ влади.
52. Порівняльний аналіз вчень про державу Т. Гоббса і Дж. Локка.
53. Ідейна боротьба в українській політичній думці початку ХХ ст.: «самостійники» і «автономісти» (М. Міхновський, Д. Донцов, М. Грушевський, В. Вінниченко).
54. «Український титан» М.П. Драгоманов і його погляди на політику.
55. Українська історія з погляду концепції циркуляції еліт.
56. Реформи в пострадянській Україні: чи відбулася зміна еліт?
57. Політичні портрети сучасних українських лідерів.
58. Лобізм у політичному житті західних країн.
59. Теорії соціальних класів: між Марксом і Вебером.
60. Соціальні групи і політична поведінка.
61. Сучасні концепції еліти.
62. Харизматичне лідерство.
63. Політико-психологічні концепції лідерства.
64. Партійні орієнтації українського електорату.
65. Порівняльна характеристика партійних систем у розвинутих і перехідних суспільствах.
66. Електоральні стратегії українських партій.

67. Партія як соціальний і правовий інститут.
68. Партії на виборах, у парламенті й уряді.
69. «Залізний закон олігархізації» Р. Міхельса.
70. Опозиція і її роль у політичному житті.
71. Групи інтересів в українській політиці: структура, механізм діяльності, ефективність.
72. У джерел партології: Дж. Брайс, Р. Міхельс, М. Острогорський.
73. Формування громадянського суспільства в сучасній Україні: проблеми і перспективи.
74. Порівняльний аналіз концептуальних моделей політичних систем Д. Істона і Г. Алмонда.
75. Концепція громадянського суспільства: ідейні джерела й основні віхи формування.
76. Громадянське суспільство в країнах Заходу, Сходу, Африки і Латинської Америки.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Сутність, структура та функції політики.
2. Суб'єкти і об'єкти політики: їх взаємозв'язок та взаємообумовленість.
3. Предмет політології.
4. Методологічні основи політичної науки.
5. Основні функції політології.
6. Політологія в системі суспільних наук.
7. Періодизація політичних вчень та їх зародження у стародавні часи.
8. Уявлення про владу у Стародавньому Єгипті, Вавилоні, Китаї та Індії.
9. Філософсько-політичні погляди Платона.
10. Філософсько-політичні погляди Аристотеля.
11. Філософсько-політичні погляди Полібія. Демократія і античність.
12. Політико-правові погляди Цицерона.
13. Політична думка середньовіччя.
14. Політична філософія Н. Макіавеллі. Поняття і суть макіавеллізму.
15. Політичні погляди нових часів.
16. Політико-правові погляди Т. Гоббса, Дж. Локка.
17. Політична думка в Україні у києворуську добу.
18. Політична думка в Україні у XVI-XVIII ст..
19. Конституція Пилипа Орлика.
20. Політичні погляди в Україні у XIX-XX ст..
21. Політична система суспільства, її поняття на структура.
22. Політична система України.
23. Поняття і основні риси тоталітарного політичного режиму.
24. Авторитаризм як політичний режим.
25. Основні риси демократичного політичного режиму.
26. Демократизація політичної системи: закономірності процесу.
27. Влада як суспільне явище. Основні види влади.
28. Політична влада, її форми та функції.
29. Характеристики та ресурси політичної влади.
30. Типи легітимності політичної влади та проблема забезпечення її легітимності.
31. Принцип розподілу влади та її історичні форми.
32. Громадське суспільство: поняття, принципи та головні риси.
33. Основні теорії походження держави.
34. Головні функції держави.
35. Внутрішня та зовнішня політика держави.
36. Форми державного правління.
37. Форми державного устрою.
38. Правова держава: поняття та основні принципи.

39. Поняття та політичної партії.
40. Функції політичної партії.
41. Типологія політичних партій.
42. Сучасні партійні системи.
43. Політичні партії сучасної України. Особливості становлення багатопартійної системи в Україні
44. Поняття виборів та їхнє місце у формуванні та функціонуванні демократичної держави.
45. Громадські організації та рухи.
46. Види виборчих систем.
47. Виборча система України.
48. Класифікація держав.
49. Політична культура суспільства.
50. Основні шляхи і чинники формування політичної культури.
51. Вітчизняна політична культура: історія та проблеми формування.
52. Політична свідомість як елемент політичної культури.
53. Основні принципи демократії.
54. Основні демократичні процедури.
55. Людина як суб'єкт та об'єкт політики.
56. Політична соціалізація людини: мотивація та передумови.
57. Історичні типи політичного лідерства.
58. Культ особи: суть, передумови виникнення, труднощі боротьби з ним, трагічні наслідки.
59. Конфлікти і кризові політичні ситуації: причини виникнення та способи їхнього розв'язання.
60. Сучасна соціал -демократія: соціально-політична доктрина.
61. Основні риси комуністичної політичної теорії.
62. Політична доктрина лібералізму.
63. Політична доктрина консерватизму.
64. Сучасні теологічні політичні теорії.
65. Політична доктрина сучасного неофашизму.
66. Політичні реальності сучасного світу.
67. Методи радикалізму у вирішенні політичної теорії та практики. Екстремізм, анархізм, тероризм.
68. Сучасні класичні політичні системи.
69. Парламентська політична система.
70. Президентська політична система.
71. Змішані політичні системи.
72. Особа і політика. Сутність політичного лідерства.
73. Соціальна роль, функції та механізми політичного лідерства.
74. Типологія політичного лідерства.
75. Сутність політичної еліти.
76. Елітарні концепції: Г.Моска, В.Парето.
77. Проблема становлення української політичної еліти.
78. Нації і національні відносини в сучасному світі.
79. Основні причини виникнення міжнаціональних конфліктів і шляхи їх подолання.
80. Етнонаціональна політика в Україні.
81. Сутність економічної політики держави.
82. Зміст і завдання соціальної політики держави.
83. Економічна політика України та особливості її розвитку на сучасному етапі.
84. Перспективи розвитку сучасної цивілізації: політико-економічний аспект.
85. Рівність та свобода: місце соціалістичних та капіталістичних принципів в політичній перспективі сучасного суспільства.
86. Перспективи розвитку сучасної цивілізації: дихотомія політичних партій.
87. Перспективи політичного розвитку цивілізації: взаємодія держави та громадянського суспільства.

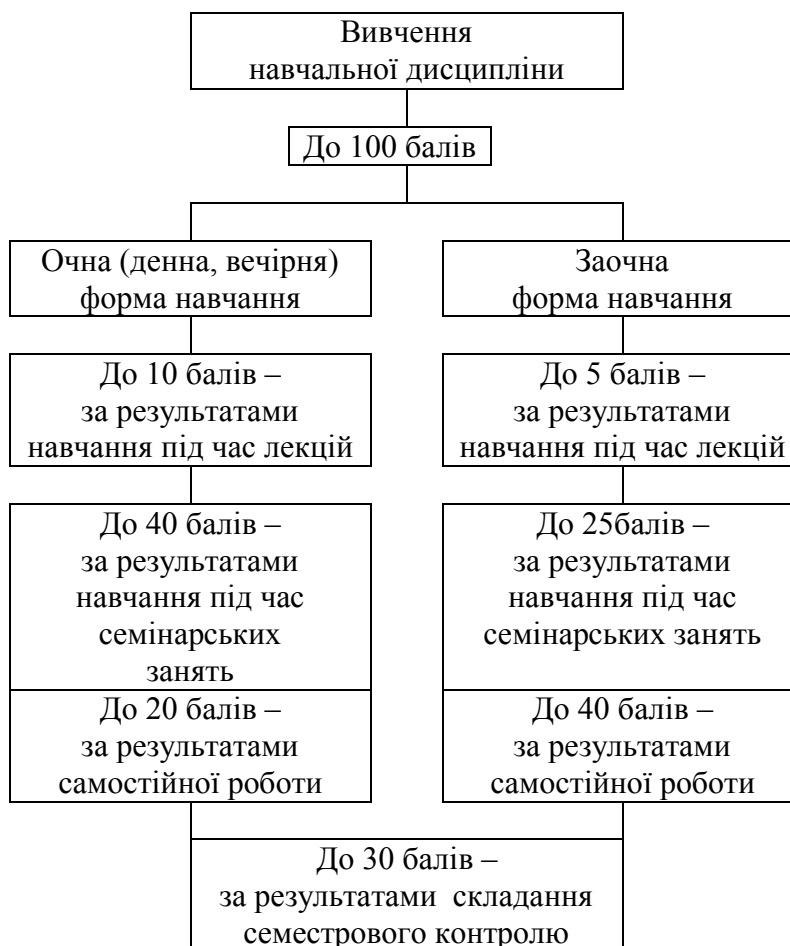
88. Основні тенденції у світовому політичному процесі. Міжнародні відносини. Міжнародна політика.
89. Глобальні політичні проблеми сучасності і шляхи їх вирішення.
90. Україна на тлі глобальних політичних трансформацій.

1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Сутність, структура та функції політики
2. Елітарні концепції: Г.Моска, В.Парето.
3. Типологія політичних партій.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 15 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Денна	13	0,8	1,5	2,3	3,1	3,8	4,6	5,4	6,2	6,9	7,7	8,5	9,2	10

2.3. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з таблицею 4.2. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 семінарських занять.

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	13 тем	Номер теми													Усього балів	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	16
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	4													4	
	Усього балів														20	

3. Рекомендовані джерела

Тема 1.

1. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія: підручник. — Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2017. — 180 с.
2. Гелей С.Д. Політологія [текст]: навч. посіб. / С.Д. Гелей, С.М. Рутар. — К.: «Центр учбової літератури», 2012. — 348 с..
3. Горбач, О. Н. Політологія [Текст] : навч. посіб. / Олександр Горбач, Руслан Демчишак ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - 3-ге вид., допов. та перероб. - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. - 259 с.
4. Іванова Н.Ю. Політологія: навч. посіб. / Н.Ю. Іванова, В.Ф. Смоляк. — К.: КНЕУ, 2011. — 348 с.
5. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. — 460 с.
6. Пахарев А.Д. Політичні інститути та процеси в сучасній Україні: Навчальний посібник. — К.: Інститут політичних та етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. — 182 с.
7. Політична енциклопедія / Нац. акад. наук Укр., ін.-т політ. та етнонац. досл. ім. І.Ф.Кураса, / ред.кол.: Ю.Левенець та ін. — К.: Парламент. вид-во, 2011. — 808с.
8. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: підруч. для студ. вищ.навч. закл. / П. П. Шляхтун. — К. : Центр учбової літератури, 2019. — 470 с.

Тема 2.

1. Бжезінський З. Велика Шахівниця. — Л., Ів-Фр.: Лілея-НВ, 2004. — 236 с.
2. Вебер Макс. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Олександр Погорілий (пер.). — К. : Основи, 1998. — 534 с.

3. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с.
4. Винниченко й українська соціал-демократія: (зб. док. та матеріалів) / В.С. Лозинський (упоряд. та авт. передмова). – К. : Парламентське видавництво, 2008. – 248 с.
5. Гелей С. Д. Політологія [Текст] : навчальний посібн. / С. Д. Гелей, С. М. Рутар. - 9-ге вид., переробл. і доп. - Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. - 370 с.
6. Горбач, О. Н. Політологія [Текст] : навч. посіб. / Олександр Горбач, Руслан Демчишак ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - 3-ге вид., допов. та перероб. - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. - 259 с
7. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексєєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : «Новий світ – 2000», 2016. – 1000 с.
8. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів : «Новий Світ–2000», 2017. – Т.1.: Від зародження до початку ХХ ст. – 404 с.
9. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів : «Новий Світ–2000», 2017. – Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. – 598 с.
10. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
11. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2017. – Т. 2. – 535 с.
12. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
13. Кін Дж. Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення. – К.: К.І.С.: Аналітично-дослідницький центр "АНОД", 2000. – 191 с.
14. Колодій А., Харченко В., Климанська Л., Космина Я. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ельга-Н, Ніка-Центр, 2007. – 584 с.
15. Кулагін Ю.І., Полурез В. І. Політологія. Практикум: навч. посіб. / Ю. І. Кулагін, В. І. Полурез; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. — 231 с.
16. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Н.М. Хоми [В.М. Денисенко, О.М. Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2014. – 779 с.
17. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/ За ред. Кременя В.Г., Горлача М.І. – К.;Харків:Єдинорог, 2007. – 640 с.
18. Романюк А.С. Історія західних політичних вчень : Політичні доктрини ХХ-початку ХХІ ст. : Навч. посіб. Рекомендовано МОН / А.С. Романюк. – К. : Знання, 2011. – 255 с.
19. Сучасна політична лексика : енциклопедичний словник-довідник / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за наук. ред. Н. М. Хоми. – Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. – 396 с.
20. Цюрупа М.В., Ясинська В.С. Основи сучасної політології: підручник. – К.: Кондор, 2009. – 354 с.
21. Цюрупа М.В., Ясинська В.С. Історія політичних і правових вчень. – К.: Кондор, 2015. – 402 с..

Тема 3.

1. Історія світової та української політичної думки. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15970122/politologiya/istoriya_svitovoyi_ukrayinskoyi_politichnoyi_dumki
2. Коваленко А. Українська політологія: проблеми та труднощі періоду становлення // Сучасність. – 1994. – № 1. – С. 14-19.

3. Рудич Ф. Політична наука в Україні: стан і перспективи. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=13&c=55>
4. Орач Є. М. Історія політичних і правових вчень : [навчальний посібник] / Є. М. Орач – К.: Атіка, 2005. – 560 с.
5. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: підруч. для студ. вищ.навч. закл. / П. П. Шляхтун. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 470 с.
6. Брайчевський М. Ю. Утвердження християнства на Русі. – Київ: Наукова думка, 1988. – 259 с. : <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000013287>
7. Винниченко В. К. Відродження нації. У 3 ч. – К., 1990. <http://exlibris.national.org.ua/vinnichenko/>
8. Вівчарик М., Панченко П., Жмихова В. Українська нація: шлях до самовизначення. – Київ: Вища школа, 2001. – 287 с.
9. Осін В. Пошуки суб'єктності української політології: між «великим» і «малим» колоніалізмами // Спільне. — 10.10.2015.
10. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть // Грушевський, Михайло Сергійович. Твори: у 50 т. / М. С. Грушевський; редкол.: П. Сохань (голов. ред.), Я. Дашкевич, І. Гирич та ін.. – Львів: Видавництво "Світ". – 2007. Т. 4. Кн. 1. – С. 152–164. <http://hrushevsky.nbuv.gov.ua/item/0000429>
11. Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї. – К., 1991. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001130>
12. Політологія. Навчально- методичний комплекс: Підручник / За ред. Кирилюка Ф. М: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 704 с. – С. 190-203.
13. Смолій В. А., Степанков В. С. Богдан Хмельницький: Соціально-політичний портрет. – К., 1993. – С. 151-200.
14. Українська політична нація: генеза, стан, перспективи / За ред. В. С. Крисаченка. – К.: НІСД, 2003. – 353 с.

Тема 4.

1. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
2. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2017. – Т. 2. – 535 с.
3. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
4. Кін Дж. Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення. – К.: К.І.С.: Аналітично-дослідницький центр "АНОД", 2000. – 191 с.
5. Колодій А., Харченко В., Климанська Л., Космина Я. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ельга-Н, Ніка-Центр, 2007. – 584 с.
6. Кулагін Ю.І., Полурез В. І. Політологія. Практикум: навч. посіб. / Ю. І. Кулагін, В. І. Полурез; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. — 231 с.
7. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Н.М. Хоми [В.М. Денисенко, О.М. Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2014. – 779 с.
9. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/ За ред. Кременя В.Г., Горлача М.І. – К.;Харків:Єдинорог, 2007. – 640 с.
10. Романюк А.С. Історія західних політичних вчень : Політичні доктрини ХХ-початку ХХІ ст. : Навч. посіб. Рекомендовано МОН / А.С. Романюк. – К. : Знання, 2011. – 255 с.
11. Сучасна політична лексика : енциклопедичний словник-довідник / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за наук. ред. Н. М. Хоми. – Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. – 396 с.

12. Цюрупа М.В., Ясинська В.С. Основи сучасної політології: підручник. – К.: Кондор, 2009. – 354 с.

Тема 5.

1. Беляєва М.В. Політична система суспільства як основа функціонування держави в політичній сфері // Актуальні проблеми політики – Одеса, 2006 – Вип. 29. – с.378 – 383.
2. Журавський В.С. Політична система України: проблеми становлення і розвитку (правовий аспект): дис. ... к.ю.н. 12.00.01/Університет внутрішніх справ – Харків, 2000 169 с.
Мазіна А.В. Політична система як наукова категорія та суспільно – політичний феномен //
3. Стратегічні пріоритети: науковий – аналітичний щоквартальник/ Національний інститут стратегічного дослідження – Київ, 2007 – № 4(5). – с. 56 – 60.
4. Погорілко В.Ф. Політична система України і проблеми її реформування// Вісник/Запорізький держ. ун-т. Юридичні науки – Запоріжжя, 2004 – №1. – с. 7 – 18.
5. Француз А.Й. Співвідношення понять "політична система" та "політична структура" (правовий аспект) // Держава і право. – Київ, 2004 – Вип. 25. – с.136 – 142.
6. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: підруч. для студ. вищ.навч. закл. / П. П. Шляхтун. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 470 с.
7. Юсов А.В. Політична система сучасного суспільства: поняття, структура, функції // Держава і право: збірник наукових праць: юридичні і політичні науки/ Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України – Київ, 2008. – Вип. 41. – С. 112 – 116.

Тема 6.

1. Баранівський В. Ф. Політологія [Текст] : підручник / В. Ф. Баранівський ; Нац. акад. упр. - Київ : НАУ, 2016. - 235 с.
2. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с.
3. Горбач, О. Н. Політологія [Текст] : навч. посіб. / Олександр Горбач, Руслан Демчишак; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - 3-тє вид., допов. та перероб. - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. - 259 с.
4. Грин Роберт. 48 законів влади / Роберт Грин; пер. с англ. Е. Я. Мигуновой. – М.: РИПОЛ классик, 2007. – 768 с.
5. Косінов С. Народ як первинний суб'єкт здійснення контролю над публічною владою. –
6. Право України 2013. № 10. – С.178-184 3.
Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
7. Політологія. Навчально методичний комплекс: Підручник / За ред. Кирилюка Ф. М: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 704 с. – С. 216-222.

Тема 7.

1. Акт проголошення незалежності України. Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. – К., 1991.
2. Декларація про державний суверенітет України. – К, 1991.
3. Конституція України [Текст]: станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. - Харків : Право, 2018. - 70, [2] с.
4. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с.
5. Воронов І. Громадянське суспільство і влада // Людина і політика. – 2003. – № 1.
6. Колодій А. Феномен Майдану в контексті пошуку моделі врядування в Україні. – Режим доступу: <http://political-studies.com/?p=1039>
7. Політологія. Навчально методичний комплекс: Підручник / За ред. Кирилюка Ф. М: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 704 с. – С. 238-

245, С. 274-281.

9. Формування політичної системи і державності України. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1435012036390/politologiya/formuvannya_politich_noyi_sistemi_derzhavnosti_ukrayini
- 10 Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: підруч. для студ. вищ.навч. закл. / П. П. Шляхтун. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 470 с.

Тема 8.

1. Баранівський В. Ф. Політологія [Текст] : підручник / В. Ф. Баранівський ; Нац. акад. упр. - Київ : НАУ, 2016. - 235 с.
2. Бойко О.Д. Політичне маніпулювання: навч. посіб. / Олександр Дмитрович Бойко. К.: Академвидав, 2010. – 432 с. (Серія "Альма-матер").
3. Боринська О. Моніторинг виборчого процесу як сприяння розвитку демократії // Політ. менеджмент. – 2009. – № 1. – С. 79-86.
4. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків :
5. ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с.
6. Закон України "Про політичні партії в Україні" [Текст] : станом на 19 квітня. 2020 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>
7. Ігнатенко Т. С. Політика формування середнього класу: сутність, складові та пріоритетні напрями в Україні [Електронний ресурс] / Т. С. Ігнатенко // [Бізнес Інформ](#). - 2018. - № 4. - С. 214-221.
8. Колодій А., Харченко В., Климанська Л., Космина Я. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ельга-Н, Ніка-Центр, 2007. – 584 с.
9. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
- 10 Реалізація державної молодіжної політики в Україні [Текст]: монографія / С. М. Домбровська [та ін.]. - Харків: Нац. ун-т цивіл. захисту України, 2018. - 197 с.
- 11 Суспільно-політичні трансформації в Україні: від задумів до реалій: монографія / В.Ф. Солдатенко, Т.А. Бевз, В.П. Горбатенко та ін. – К.: Парлам. вид-во, 2009. – 536 с.
- 12 Телешун С.О., Рейтерович І.В. Вплив фінансово-політичних груп на прийняття стратегічних рішень у сфері політики та економіки: українські реалії: монографія. – К.; Херсон, 2008. – 151 с.
- 13 Трипольський В.О. Демократія і влада. – К.: Парламентське вид-во, 2007. – 174 с.
- 14 Шведа Ю. Псефологія: навчальний посібник / . — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. — 396 с.

Тема 9.

1. Баранівський В. Ф. Політологія [Текст] : підручник / В. Ф. Баранівський ; Нац. акад. упр. - Київ : НАУ, 2016. - 235 с.
2. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с.
3. Горбач, О. Н. Політологія [Текст] : навч. посіб. / Олександр Горбач, Руслан Демчишак ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - 3-тє вид., допов. та перероб. - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. - 259 с.
4. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
5. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: підруч. для студ. вищ.навч. закл. / П. П. Шляхтун. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 470 с.

Тема 10.

1. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія: підручник. — Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2017. — 180 с.
2. Гелей С.Д. Політологія [текст]: навч. посіб. / С.Д. Гелей, С.М. Рутар. — К.: «Центр учбової літератури», 2012. — 348 с..
3. Горбач, О. Н. Політологія [Текст] : навч. посіб. / Олександр Горбач, Руслан Демчишак ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - 3-тє вид., допов. та перероб. - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. - 259 с.
4. Іванова Н.Ю. Політологія: навч. посіб. / Н.Ю. Іванова, В.Ф. Смоляк. — К.: КНЕУ, 2011. — 348 с.
5. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. — 460 с.
6. Пахарєв А.Д. Політичні інститути та процеси в сучасній Україні: Навчальний посібник. — К.: Інститут політичних та етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. — 182 с.
7. Політична енциклопедія / Нац. акад. наук Укр., ін.-т політ. та етнонац. досл. ім. І.Ф.Кураса, / ред.кол.: Ю.Левенець та ін. — К.: Парламент. вид-во, 2011. — 808с.
8. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: підруч. для студ. вищ.навч. закл. / П. П. Шляхтун. — К. : Центр учбової літератури, 2019. — 470 с.

Тема 11.

1. Баранівський В. Ф. Політологія [Текст] : підручник / В. Ф. Баранівський ; Нац. акад. упр. - Київ : НАУ, 2016. - 235 с.
2. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с.
3. Ігнатенко Т. С. Політика формування середнього класу: сутність, складові та пріоритетні напрями в Україні [Електронний ресурс] / Т. С. Ігнатенко // [Бізнес Інформ](#).
4. - 2018. - № 4. - С. 214-221.
5. Колодій А., Харченко В., Климанська Л., Космина Я. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Ельга-Н, Ніка-Центр, 2007. — 584 с.
6. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. — 460 с.
7. Телешун С.О., Рейтерович І.В. Вплив фінансово-політичних груп на прийняття стратегічних рішень у сфері політики та економіки: українські реалії: монографія. — К.; Херсон, 2008. — 151 с.

Тема 12.

1. Винниченко В. К. Відродження нації. У 3 ч. — К., 1990. <http://exlibris.national.org.ua/vinnichenko/>
2. Вівчарик М., Панченко П., Жмихова В. Українська нація: шлях до самовизначення. — Київ: Вища школа, 2001. — 287 с.
3. Вітман К.М. Особливості сучасного етапу розвитку етнонаціональної політики України / К.М. Вітман // Держава і право. — 2011. — Вип. 52.— 543 - 549.
4. Вітман К.М. Перші кроки реформування моделі етнонаціональної політики України / К.М. Вітман // Держава і право.— 2011. — №54. — С. 576 - 583.
5. Вавринчук М.П. Етнополітична безпека у системі національної безпеки України на етапі сучасного державотворення: монографія / М. П. Вавринчук. — К. : Правова єдність, 2009. — 288 с.
6. Вавринчук М.П. Етнополітична нестабільність в Україні, стратегія вирішення / М. П.
7. Вавринчук // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. — 2004. — № 4. — С. 426 - 433.
8. Політологія. Навчально- методичний комплекс: Підручник / За ред. Кирилюка Ф. М:

Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 704 с. – С. 190-203.

9. Українська політична нація: генеза, стан, перспективи / За ред. В. С. Крисаченка. – К.: НІСД, 2003. – 353 с.

Тема 13.

Бжезінський З. Велика Шахівниця. – Л., Ів-Фр.: Лілея-НВ, 2004. – 236 с.

1. Білоконь І. Соціально-політичні настановлення української молоді в контексті глобалізації
2. // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – № 3 (41). – С. 55-66.
3. Віднянський С. Незалежна Україна: двадцять років між Європою та Євразією / Степан Віднянський // Україна– Європа–Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексівець. – Вип. 6–7: 20-й річниця Незалежності України присвячується. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – С. 24–38.
4. Войтович Л. Вплив глобалізації на розвиток сучасного світу. – Режим доступу: <http://www.vidkryti-ochi.org.ua/2013/06/blog-post.html>
5. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с.
6. Гелей С. Д. Політологія [Текст] : навчальний посібн. / С. Д. Гелей, С. М. Рутар. - 9-те вид., переробл. і доп. - Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. - 370 с.
7. Горбач, О. Н. Політологія [Текст] : навч. посіб. / Олександр Горбач, Руслан Демчишак ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - 3-тє вид., допов. та перероб. - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. - 259 с.
8. Макар Ю. Зовнішня політика України: наміри і реалії / Юрій Макар // Україна–Європа–Світ. Вип.1: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексівець. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – С. 189–198.
9. Мартинов А. Ю. Міжнародні організації / А. Ю. Мартинов // Україна в міжнародних організаціях. Енциклопедичний словник-довідник. Вип. 3. Предметно-тематична частина: К-О / Відп. ред. М. М. Варварцев. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2012. – С. 220–221.
10. Сучасна політична лексика : енциклопедичний словник-довідник / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за наук. ред. Н. М. Хоми. – Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. – 396 с.
11. Україна в сучасних глобалізаційних процесах: основні тенденції та перспективи. – К: ГО “Молодіжна Альтернатива”, 2012. – 84 С. Режим доступу: <http://www.ya.org.ua/images/pdf/11-12/ukrvosnovnglobal.pdf>
12. Україна на тлі глобальних політичних трансформацій. – Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/view/5091/44/>
13. Цюрупа М.В., Ясинська В.С. Основи сучасної політології: підручник. – К.: Кондор, 2009. – 354 с.
14. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: підруч. для студ. вищ.навч. закл. / П. П. Шляхтун. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 470 с.

8. Інформаційні ресурси

1. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-1.html> – підручники з політології
2. <http://chitalka.net.ua/zmist/politologija.html> – підручники з політології
3. <http://elibrary.univer.km.ua/index.php> – електронна бібліотека Хмельницького університету управління та права
4. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання.
5. <http://www.library.lviv.ua/> – Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника
6. <http://www.dibu.kiev.ua/> – Національна історична бібліотека України
7. <http://www.nplu.org/> – Національна парламентська бібліотека України
8. <http://korolenko.kharkov.com/> – Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка
9. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> – Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка
10. <http://library.lnu.edu.ua/bibl/> – Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка
11. <http://www.ukrbook.net/> – Книжкова палата України імені Івана Федорова
12. <http://www.ipiend.gov.ua/?mid=1> – сайт Інституту політичних політичних і етнонаціональних досліджень ім.І.Ф.Кураса НАН України
13. <http://www.president.gov.ua/> – офіційне інтернет-представництво Президента України
14. <http://zakon.rada.gov.ua/> – офіційний вебсайт Верховної Ради України
15. <https://www.kmu.gov.ua/> – єдиний вебпортал органів виконавчої влади України
16. <http://www.cvk.gov.ua/> – офіційний вебсервер Центральної виборчої комісії України
17. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – офіційний вебсайт Державного комітету статистики України
18. <http://www.rainbow.gov.ua/> – офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України
19. <http://www.niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень
20. <http://www.coe.int/> – Офіційний сайт Ради Європи
21. <http://europa.eu/> – Офіційний сайт Європейського Союзу
22. <http://www.echr.coe.int/echr> – Офіційний сайт Європейського суду з прав людини
23. <http://www.venice.coe.int/> – Офіційний сайт Венеціанської комісії Ради Європи
24. <http://www.osce.org/> – Офіційний сайт ОБСЄ

Розробники навчально-методичних матеріалів: викладачі дисципліни –
Почесний ректор ХУУП, кандидат історичних наук наук

_____ Л.І. Чорний

25 серпня 2020 року

старший викладач кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та
фізичного виховання

_____ І.В. Олійник

25 серпня 2020 року

Схвалено кафедрою філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного
виховання

25 серпня 2020 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри _____ Л.А.Виговський

25 серпня 2020 року

Декан факультету

_____ Т.В. Терещенко

20 жовтня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 22 жовтня 2020 року, протокол
№ 2.

Голова методичної ради _____ І. Б. Ковтун

22 жовтня 2020 року